

ESKOLAKO AGENDA 21

Arrasaten:

Klima aldaketaren proiektua

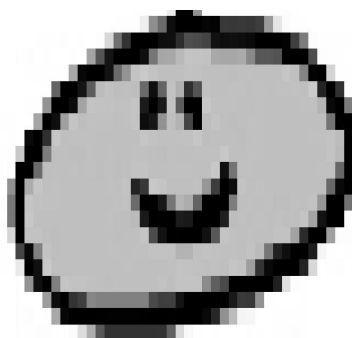
16-17 ikasturtean

Arizmendi Ikastola: Gaztelupe, Gazteluondo, Arimazubi eta Santa Teresa gunek
Arrasateko Institutua.
Arrasateko Herri Eskola
Legazpiko Inguru gela (Eusko Jaurlaritza) eta
Udalako Ingurumen Eskola (Arrasateko Udala)

IKASLEEN KONKLUSIOAK, PROPOSAMENAK ETA KONPROMISOAK (osoko bilkuran aurkezteko)

Arrasaten, 2017ko ekainaren 6an

Gazteluondo: Alaitz Azula

Arratsalde on!

Gaur hemen gaudenok ikasleak gara Arrasateko Herri Eskolan, Institutuan eta Arizmendi Ikastolan (Gazteluondo, Arimazubi, Santa Teresa eta Gaztelupe guneeetan). Ikastetxe horietako 6-18 urte bitarteko ikasle guztiok jardun dugu aurtengo ikasturtean Eskolako Agenda 21 lantzen.

Eskolako Agenda 21aren bitartez saiatzen ari gara Arrasatek aurrera egin dezan jasangarritasunaren bidean, eta gure esku dagoena egiten.

Arrasate Herri Eskola: Lander Agirre

Duela 14 ikasturte hasi genuen proiektua eta denbora luze horretan gai hauek landu ditugu: zaborra, ura, energia, kontsumoa, publizitatea, ekitatea, zarata eta uhin elektromagnetikoak, elikadura jasangarria, bioaniztasuna bi urtetan, mugikortasuna, iaz, bizitzeko herria, eta aurren, Klima Aldaketa izan dugu gaia. Datorren ikasturterako ura aukeratu dugu jadanik.

Kurtso honetan asko izan dira egindako lanak eta aktibitateak, bai gure zentroetan, bai Ingurumen Eskolan, bai herriko hainbat txokotan, baina, zuek ideia bat egiteko, adibide gisa hemen zerrendatzen ditugu jarduerak:

Arimazubi: Unai Garcia

- Irailean udalak antolatutako Mugikortasun astean parte hartu genuen, eta batzuek aste horretan konpromisoa hartu genuen eskolara oinez joateko, eta goizean oinez joan ginen eskolara Ingurumen eskolako irakasleekin; saiatu gara ikasturte osoan oinez eskolara gehiagotan joaten, eta horrela neurri batean jaitsi dugu herriko kutsadura maila, kotxez eta autobusez gutxiagotan joan gara eta.
- Gaiaren aurkezpena egin genuen kurtso hasieran, bideo eta aurkezpen batzuk ikusi genituen gure herriko hainbat aspektuei buruz (energia kontsumoa, garraioak, hondakinen kudeaketa,...).

- Zentroetan txoko berdeak sortu ditugu, eta bertan gaia lantzerakoan ateratako materialak ikusgai jarri ditugu: argazkiak, muralak,...

Institutua: Nerea Perez

- Herriko kaleetan hainbat azterketa egin dugu, eta aztertu dugu zenbat kotxe pasatzen diren leku batetik denbora jakin batean eta kotxe bakoitzean zenbat pertsona zihoan. Azkenean, oso konklusio interesgarriak atera ditugu.
- Energia gaia Klima Aldaketaren aspektu garrantzitsu bat denez, kaleko farolen bonbillak aztertu ditugu, jakiteko kontsumo txikikoak diren edo ez.
- Kontsumoaren aspektuak eta birziklatzearen aspektuak ondo lantzeko, Emausera joan gara, eta bertan arropa ikusi dugu, birziklatutako materialez egina; bertan duten marka propioa ere ezagutu dugu: "sin desperdicio".

Gaztelupe: Iraia Nieto

- Beste bisita batean auzoetan konposta egiteko ditugun auzo konpostaguneak ezagutu ditugu, eta azaldu digute zer-nola erabiltzen diren. Iruditu zaigu oso erraza eta interesgarria.
- Udalako Ingurumen Eskolan oso esperimentu interesgarria egin dugu: ikasi dugu eguzki plaka bat zelan dabilen, papera birziklatu dugu,...
- Herriko azokan ere bisitan egon gara, eta jendeari galdetuta ikasi dugu produktu bakoitza nondik datorren.

Santa Teresa: Nahia Alvarez

- Aztertu dugu orokorrean janaria nondik datorren eta energia kontsumoa ere bai, zenbat kilometro egin behar duen elikagaiak askotan gure etxera ailegatzeko, eta zenbat energia gastatu behar dugun horretarako.
- Aztertu dugu trafikoak zer kalte eragiten duen gure osasunean: arnasteko arazoak,...

- Parte hartu dugu "Arrasate 50 urte barru" lehiaketan; adierazi dugu urte horiek pasatu ondoren gure herria zelan ikusten dugun, eta orokorrean nahiko positiboak izan gara.

Gazteluondo: Izaro Llodio

- Ondo ikasi dugu hondakinak zelan sailkatu behar ditugun, bai kalean bai etxean; gure etxeetara informazio hori eraman dugu.
- Konturatu gara babestu beharreko altxor bat dugula Udala auzoan eta herriko berdeguneetan: gure basoak.
- Irakasleei galdetegi bat pasatu genien eskolan mugikortasunari buruz, jakiteko eskolara zelan etortzen ziren, eta grafikoak egin genituen datu horiekin.
- Aztertu dugu zer garraio mota erabiltzen dugun gure herrian, eta konturatu gara bizikleta erabili dezakegula joan-etorri asko egiteko; udalaren eskutik jakin dugu Arrasateko Mugikortasun planaren hainbat datu, eta pozik hartu dugu jakitea plan horretan oinezkoak garrantzitsuenak izango direla.

Arrasate Herri Eskola: Ibai Fernandez

'Klima aldaketa' gaia aztertu dugunean, konturatu gara arazo asko agertzen direla (gehienak gure herriko bizimoduarekin lotuta) eta denok egin genezakeela zerbait hori guztia konpontzeko.

Ikasle guztiok parte hartu dugu egiten orain aurkeztuko dizkizuegun ondorioak, proposamenak eta konpromisoak. Lehendabizi ikasgela bakoitzean adostu ditugu, gero ikastetxe bakoitzeko ikasgeletako ordezkarien artean batzarrean, eta amaitzeko, hemen aurkeztuko dizkizuegunak adostu ditugu ikastetxe guztietako ordezkarien artean batzarrean.

Santa Teresa: Miriam Moya

Hemen aurrean gauden ikasleok lehen aipatu ditudan ikastetxe guztietako ikasleen ordezkariak gara. Orain entzungo dituzuen proposamenekin eta konpromisoekin bizi kalitatea hobetu nahi dugu Arrasaten, hau da, lagundu nahi dugu Arrasate hobea lortzen.

ARRASATEKO UDALBATZARRERAKO KONKLUSIOAK, PROPOSAMENAK ETA KONPROMISOAK

Institutua: Iruñe Alonso

Ikasturte honetan "Klima Aldaketa"ren gaia landu dugu, eta aztertu dugu hainbat aspektu, zuzenean eragiten dutenak ingurumen arazo horretan. Beharrezkotzat jo dugu jarraitzea Mugikortasuna lantzen, eta hasteko kurtso hasieran herriko ikasle batzuek parte hartu genuen Mugikortasunaren aste barruan 'eskolara oinez proiektuan', eta aste horretan helduek lagunduta oinez joan ginen eskolara, eta gero batzuek jarraitu dugu bakarrik joaten kurtsoan zehar. Eskolara oinez joaterakoan, konturatu gara gure kaleetan oraindik arriskuak daudela: kotxeak gaizki aparkatuta, oinezkoen bideetan ikuspen gutxi, kotxeen abiadura handia,.... Gure proposamenak hauek dira: **"bideak aztertzeko eta seinalizatzeko, eskolara seguruago joateko", eta "udalaren hirigintza planifikazioan lehentasuna ematea beti oinezkoen bidez".**

Gaztelupe: Maria Murillo

Gure aldetik prest gaude eskolara oinez joaten hasteko eta jarraitzeko. Oinez mugitzearen onurak azalduko dizkiegu gure ingurukoei, eta animatuko ditugu oinez mugitzera.

Herrian dauden trafikoko arazoak hurbiletik ikusi eta aztertu ditugu herriko hainbat kaleetan: Doctor Bañez, Nafarroa etorbidea, Zarugalde kalea, Araba etorbidea, ...; esan dezakegu gure kaleetan auto asko dabilela, gehienak pertsona bakar batekin barruan, gainera. Hori oso kaltegarria da, bai ingurumenarentzat, bai guretzat, autoek karbono dioxido asko botatzen dutelako atmosferara.

Arimazubi: Egoitz Bergaretxe

Beraz, proposamenak hauek dira: **"udalean pentsatzen hasteko neurriak hartu behar direla gure kaleetan trafikoa gutxitzeko, eta neurriak hartzen hasteko", eta "udalaren ibilgailuak elektrikoak izatea"**
Guk, nahiz eta ibilgailurik ez eduki, konpromisoa hartzen dugu berba egiteko etxean ibilgailuaren kalteei buruz.

Denok dakigu zer onuragarria den bizikleta, baina gure kaleetan oso bizikleta gutxi ikusten da. Gure ustez jendea ez da ausartzen hura erabiltzen, neurri handi batean, segurtasun faltagatik; neurriak hartu behar

dira trafikoa moteltzeko, eta hemen hainbat proposamen daukagu: **"herri osoan abiadura 30era jaitsi"** eta **"baterian aparkalekuetan sartzeko modua aldatzea eta atzerantz izatea"**.

Gure partetik konpromisoa hartzen dugu bizikleta gehiagotan erabiltzeko.

Gazteluondo: Oier Borbolla

Klima Aldaketan energiaren gaia oso garrantzitsua da. Herriko argiteriarekin loturiko hainbat aspektu aztertu ditugu, eta konklusio hauetara ailegatu gara, horietariko batzuk oso interesgarriak:

- Kale askotan farola zaharrak daude, eta kontsumo altukoak dira.
- Herriko toki batzuetako farolak, adibidez Monterron azpiko farola biribilek argi kutsadura handia sortzen dute.
- Argiteria berria den tokietan, adibidez, Zarugalde kalean, kontsumo baxuko LED bonbilla daukate eta argi kutsadura murrizta da.
- Lidl et BM inguruan argi larregi dago.
- Udala auzoan dauden eguzki farolak oso egokiak ikusten ditugu eguzkiaren energia aprobetxatzen dugu eta.

Herri Eskola: Ariane Sanchez

Hori guztia aztertu ondoren, gure proposamena da **"herriko argiteria gero eta jasangarriagoa egitea, eta ahal den neurrian eguzki farolak jarri edo kontsumo txikikoak"**, eta **"herriko argi kutsadura aztertu eta neurriak hartzea"**.

Guk gure aldetik konpromiso batzuk hartu ditugu: ez ditugu etxeko eta ikastetxeko argiak piztuko, behar beharrezkoa ez bada; herriko farolak errespetatuko ditugu eta ikastetxe eta etxeko elektrizitate aparatuak ondo erabiliko ditugu, eta behar ez ditugunean guztiz itzalita edukiko ditugu.

Arimazubi: Julen Letona

Gure kontsumo ohiturak ere aztertu ditugu eta orain badakigu horietariko asko ez direla batere jasangarriak: kotxea asko erabiltzen dugu, energia askotan alperrik gastatzen dugu, hondakin gehiegi sortzen dugu, mila kilometrora fabrikatzen diren produktuak kontsumitzen ditugu eta ez bertakoak, plastikozko poltsak erabiltzen ditugu, nahiz eta ez behar, ...

Bestetik, konturatu gara hainbat arazotan gero eta kontzientziatuago gaudela eta, horregatik, gure proposamena da **"kanpainak bultzatzea herriko arazoez kontzientziatzeko"** eta **"haur eta gazteen ahotsa entzutea parte hartze prozesuetan"**.

Institutua: Saioa Coronado

Guk parte hartuko dugu arazoei buruz eztabaidatzeko eta proposamenak lantzeko sortzen diren prozesuetan, eta gure kezak eta iradokizunak eztabaidan jarriko ditugu.

Gure basoak ezinbestekoak dira Klima Aldaketari aurre egiteko; aurreko ikasturteetan biodibertsitatea landu dugu sakon, eta badakigu ekosistema horiek oxigenoa ematen digutela eta Planetarako beharrezkoa dela bizitzaren kate osoa mantentzeko. Guk ez badugu hau kontuan hartzen, gure ondorengoek ez dute biodibertsitaterik ezagutuko, eta Planetaren osasuna gero eta okerragoa izango da. Ez dugu ahaztu behar landareak eta zuhaitzak gure laguntzailerik onenak direla klimaren aldaketa geratzeko.

Gaztelupe: Mainer Frutos

Gure proposamenak dira: "herrian ditugun parkeak ondo mantendu eta zuhaitzak zaindu" eta "Santa Barbara eta Monterron parkeak jolas parke natural bihurtzea".

Gure aportazioa izango da ideiak ematea herriko bi parke horiek gehiago erabiltzeko eta disfrutatzeko, eta konpromisoa izango da leku horien erabilera egokia egitea eta Naturan disfrutatzea.

Gazteluondo: Markel Errasti

Askotan ez gara konturatzen baina atmosfera zabortege moduan erabiltzen dugu, eta horrek zuzenean eragiten du klima aldaketan. Euskal Autonomia Erkidegoan milioi tona CO2 baliokide bidaltzen dugu zerura urtero.

Gure herrian azken urteotan hasi gara hondakinen kudeaketa jasangarriarekin eta neurri batean ekintza garrantzitsua izan da Klima Aldaketari aurre egiteko; zorionez, ikasi dugu hondakinak ongi bereizten, eta orain gaika jasotzen dugu% 80 inguru. Hori oso berri ona da. Birziklatzeak eta konpostak onura asko dituzte, baina berrerabilera eta zabor gutxiago sortzea dira ekintza gakoak Klima Aldaketaren aurka egiteko.

Herri Eskola: Alize Baquero

Gure proposamenak bi dira: alde batetik, **“herrian dugun hondakinak jasotzeko sistemarekin jarraitzea”** eta, bestetik, **“berrerabiltzea eta hondakin gutxiago sortzea bultzatzen dituzten inizatibak bultzatzea eta laguntzea, adibidez, Emauseko bigarren eskuko denda”**.

Gure aldetik ahalik eta hondakin gutxien sortuko dugu; adibidez, eskolara hamarretakoa taperrean ekarriko dugu.

Arimazubi: Bilal. Outmani

Guk argi dugu bizitzeko herri jasangarri eta atsegin bat nahi dugula, eta horretarako prest gaude laguntza emateko; Arrasate herri atsegina da jadanik, baina konturatu gara denon artean gauza asko daudela hobetzeko, eta hori posible dela. Hurrengo urteetan gure lanarekin jarraituko dugu, eta jarraituko dugu ekarpen txikiak ekartzen foro honetara.

ESKERRIK ASKO!